

Ú V O D	3
A - ČASŤ	
BANKOVNÍCTVO, JEHO VÝVOJ A SÚČASNÝ STAV V KAPITALISTICKEJ EKONOMIKE	
I. BANKOVNÍCTVO A JEHO VÝVOJ	5
1. Úver, jeho podstata a nutnosť	5
2. Druhy úveru	9
3. Formy úveru a banky	11
3.1 Naturálna forma úveru	11
3.2 Tovarová forma úveru	12
3.3 Peňažná forma úveru nesprostredkovaná	14
3.4 Bankový úver	16
4. Princípy podnikania bánk	18
4.1 Východiskový a odvodové princípy podnikania bánk	18
4.2 Likvidita bánk - jeden z najdôležitejších princípov bankového podnikania	18
5. Úverová a banková sústava	20
6. Úloha úveru v kapitalizme	22
II. BANKOVNÍCTVO V SÚČASNEJ EKONOMIKE KAPITALISTICKÝCH KRAJÍN	23
1. Vývojové procesy a základné črty bankovníctva monopolistického kapitalizmu	23
1.1 Koncentrácia a centralizácia bankovníctva a jeho formy	23
1.2 Bankové monopoly, ich vznik, formy a konkurencia v bankovníctve	24
1.3 Osobitosti bankového úveru v podmienkach monopolistického kapitalizmu	25
1.4 Monopolistické banky - centrum finančného kapitálu	26
2. Štruktúra bankových operácií	28
2.1 Pasívne operácie	29
2.2 Aktívne operácie	33
2.3 Indiferentné operácie	36
2.4 Vzájomná spojitosť bankových operácií	38
3. Bankové sústavy monopolistického kapitalizmu	39
3.1 Faktory štruktúry bankových sústav kapitalizmu	39

3.2 Bankové systémy súčasného kapitalizmu	40
3.3 Banková sústava kapitalistickej ČSR	42
4. Regulačné zásady kapitalistického štátu do úverovej sústavy	54
4.1 Diskontná politika ceduľovej banky	54
4.2 Určovanie bankových rezerv	56
4.3 Operácie na voľnom trhu	56

B - ČASŤ

BANKY, ICH POSTAVENIE A SFÉRA POSOBNOSTI V SOCIALISTICKEJ EKONOMIKE

I. POSTAVENIE BÁNK V SOCIALISTICKEJ EKONOMIKE	57
1. Klasici marxizmu-leninizmu a banky	57
2. Doterajšia koncepcia bánk v socialistickej ekonomike .	58
3. Teoretické a praktické problémy doterajšej koncepcie bánk v socializme	60
4. Náčrt možnosti vymedzenia postavenia bánk v socialistickej ekonomike	64
II. KOEXISTENCIA NIŽŠÍCH FORIEM ÚVERU S ÚVEROM BANKOVÝM A JEJ AKTUÁLNE OTÁZKY	67
1. Využívanie naturálnej formy úveru a problém jej ekonomickej opodstatnenosti	67
2. Využívanie tovarovej formy úveru a problém jej ekonomickej opodstatnenosti	68
3. Využívanie priamej peňažnej formy úveru a problém jej ekonomickej opodstatnenosti	72
III. BANKY A MENA	75
1. Peniaze a mena	75
2. Využívanie úveru na nahradzovanie peňazí v obehu a jeho vývoj	80
3. Stabilita mena a jej podmienky	81

C - ČASŤ

VÝVOJ SOCIALISTICKEJ BANKOVEJ SÚSTAVY A SÚČASNÁ BANKOVÁ SÚSTAVA ČSSR

I. TENDENCIA VÝVOJA SOCIALISTICKEJ BANKOVEJ SÚSTAVY	88
1. Bankové systémy do ich socialistickej prestavby a na jej začiatku	88
2. Tendencia k úverovaniu hospodárskych prostriedkov podnikov jednou bankou	89
3. Tendencie k špecializácii bánk na zahraničné operácie	92
4. K otázke úverových peňažných ústavov pre drobné podniky	93
5. Tendencia vedúca k špeciálnej banke pre jednotlivcov	94
6. Vývoj inštitucionálneho riešenia menovej problematiky	97

II. OBJEKTÍVNE EKONOMICKÉ FAKTORY ŠTRUKTÚRY SOCIALISTICKEJ BANKOVEJ SÚSTAVY A PROBLÉMY JEJ ÚPRAVY	98
1. Objektívne ekonomické faktory určujúce štruktúru bankových sústav v socialistickej ekonomike	98
2. Problémy a možnosti úpravy štruktúry bankovej sústavy v socialistickej ekonomike	100
III. BANKOVÁ SÚSTAVA ČSSR, JEJ ŠTRUKTÚRA A RIADENIE	107
1. Organizačná štruktúra bankovej sústavy, pôsobnosť a vzájomné vzťahy jej zložiek	107
1.1 Organizačná štruktúra bankovej sústavy a pôsobnosť jej jednotlivých zložiek	107
1.2 Vzájomné vzťahy organizačných zložiek bankovej sústavy	117
2. Vzťahy bankovej sústavy s hospodárskymi, štátnymi a inými orgánmi	119
2.1 Vzťahy bankovej sústavy s ústrednými orgánmi	119
2.2 Vzťahy bankovej sústavy s republikovými orgánmi	122
2.3 Vzťahy bankovej sústavy s krajskými orgánmi	124
2.4 Vzťahy bankovej sústavy s okresnými orgánmi	126
3. Riadenie bankovej sústavy ČSSR	128
3.1 Federálne zhromaždenie - najvyšší orgán hospodárskeho riadenia a riadenia bankovej sústavy	128
3.2 Vláda ČSSR ako orgán riadenia bankovej sústavy ..	133
3.3 Pôsobnosť Federálneho ministerstva financií v riadení bankovej sústavy	134
3.4 Pôsobnosť republikových ministerstiev financií v riadení bankovej sústavy	136
3.5 Štátna banka československá ako ústredná banka a jej podiel na riadení bankovej sústavy	137

D - ČASŤ

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA A RIADENIE BÁNK

I. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA A RIADENIE BÁNK A ICH ORGANIZAČNÝCH JEDNOTIEK	142
1. Základné organizačné jednotky bánk	142
1.1 Špeciálne organizačné útvary bánk	142
1.2 Obslužné organizačné útvary bánk	144
1.3 Koordinačné organizačné útvary bánk	146
2. Postavenie pobočiek a ich organizačná štruktúra	149
2.1 Postavenie pobočiek a ich pôsobnosť	149
2.2 Organizačná štruktúra pobočiek	150
2.2.1 Špeciálne organizačné útvary pobočiek a ich úlohy	150
2.2.2 Obslužné organizačné útvary pobočiek a ich úlohy	152
2.2.3 Koordinačné organizačné útvary pobočiek a ich úlohy	153

3.	Postavenie ústredia banky a jeho organizačná štruktúra	153
3.1	Postavenie ústredia banky a jeho pôsobnosť	153
3.2	Organizačná štruktúra ústredia banky	153
3.2.1	Špeciálne organizačné útvary ústredia banky a ich úlohy	154
3.2.2	Obslužné organizačné útvary ústredia a ich úlohy	154
3.2.3	Koordinačné organizačné útvary ústredia a ich úlohy	155
II.	ORGANIZÁCIA A RIADENIE BÁNK V ČSSR	157
1.	Organizácia a riadenie Štátnej banky československej ...	157
2.	Organizácia a riadenie Československej obchodnej banky	165
3.	Organizácia a riadenie Živnostenskej banky	172
4.	Organizácia a riadenie investičnej banky	178
5.	Organizácia a riadenie štátnych sporiteľní	180

E - ČASŤ

HOSPODÁRENIE A PLÁNOVANIE BÁNK

I.	CHOZRASČOT A BANKY	183
1.	Nutnosť uplatňovania chozrasčotu	183
2.	Základné otázky chozrasčotného hospodárenia	184
3.	K riešeniu problémov dôsledného uplatňovania chozrasčotu	185
4.	Vytváranie podmienok pre plynulosť reprodukčného procesu, resp. prevádzky podnikov ako náležitosť normálneho uplatňovania chozrasčotu	192
II.	HOSPODÁRSKE PROSTRIEDKY BÁNK	194
1.	Štruktúra hospodárskych prostriedkov bánk	194
1.1	Štruktúra základných prostriedkov bánk	195
1.2	Štruktúra obežných prostriedkov	195
1.3	Štruktúra poskytnutých úverov, devíz, valút a drahých kovov	195
2.	Štruktúra zdrojov hospodárskych prostriedkov bánk	196
2.1	Vlastné prostriedky bánk	196
2.2	Cudzie prostriedky bánk	197
3.	Náklady a výnosy bánk ako forma pohybu ich hospodárskych prostriedkov a ich štruktúra	198
3.1	Štruktúra nákladov bánk	198
3.2	Štruktúra výnosov bánk	199
III.	PLÁNOVANIE BÁNK	200
1.	Plán, jeho obsah a postavenie v riadení bánk	200
2.	Sústava bankového plánovania a bankových plánov	202
3.	Perspektívy ďalšieho zvyšovania úrovne bankového plánovania	207

F - ČASŤ
BANKOVÉ OPERÁCIE

I. ÚVER PODNIKOV A JEHO SPROSTREDKOVANIE BANKAMI	211
1. Úver podnikov, jeho základné druhy a zákonitosti ich využívania	212
1.1 Úver na rozšírenú reprodukciu hospodárskych prostriedkov podnikov	212
1.1.1 Úver na rozšírenú reprodukciu základných prostriedkov	212
1.1.2 Úver na rozšírenú reprodukciu obežných prostriedkov	213
1.2 Úver na krytie imobilizovaných hospodárskych prostriedkov	217
2. Metódy a organizácia sprostredkovania úveru bankami	220
2.1 Metódy a organizácia mobilizácie dočasne voľných peňažných prostriedkov podnikov	220
2.1.1 Úrok z vkladov a jeho diferenciácia	220
2.1.2 Pokladničné zariadenie a ich využívanie	220
2.2 Metódy a organizácia poskytovania úveru podnikom bankami a zabezpečovanie jeho návratnosti	222
2.2.1 Dočasne voľné peňažné prostriedky podnikov a ich využívanie	223
2.2.2 Využívanie úveru na reprodukciu hospodárskych prostriedkov podnikov	223
2.2.3 Organizácia poskytovania úveru podnikom	224
II. EKONOMICKO-FINANČNÉ HOSPODÁRENIE JEDNOTLIVCOV; SPOTREBNÝ ÚVER A JEHO SPROSTREDKOVANIE BANKAMI - SPORITELŇAMI	237
1. Ekonomicko-finančné hospodárenie jednotlivcov a jeho zákonitosti	237
1.1 Ekonomicko-finančné hospodárenie jednotlivcov	237
1.2 Zákonitosti ekonomicko-finančného hospodárenia jednotlivcov a faktory ich uplatňovania	237
1.2.1 Zákonitosti ekonomicko-finančného hospodárenia jednotlivcov	237
1.2.2 Faktory uplatňovania zákonitosti hospodárenia jednotlivcov	239
2. Spotrebný úver a jeho funkcie	240
2.1 Spotrebný úver a možnosti jeho využívania	240
2.2 Základné druhy spotrebného úveru, jeho funkcie a zákonitosti využívania	243
2.2.1 Úver na rozšírenie zákonnitej spotreby členov spoločnosti	244
2.2.2 Úver na riešenie finančných ťažkostí členov spoločnosti	245
2.3 Vplyv spotrebného úveru na rozvoj národného hospodárstva a zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva	247

3. Metódy a organizácia sprostredkovania úveru jednotlivcom bankami - sporiteľňami	249
3.1 Metódy a organizácia mobilizácie dočasne voľných peňažných prostriedkov jednotlivcov	249
3.1.1 Využívanie úroku a formy vkladov	249
3.1.2 Sieť sporiteľničných a iných zariadení a úroveň ich práce	257
3.1.3 Propagácia uplatňovania zákonitostí hospodárenia jednotlivcov a ukladanie dočasne voľných peňažných prostriedkov v bankovej sústave	258
3.2 Metódy a organizácia poskytovania úveru pre potreby obyvateľstva	259
3.2.1 Využívanie dočasne voľných peňažných prostriedkov jednotlivcov na poskytovanie spotrebného úveru	259
3.2.2 Uplatňovanie funkcií spotrebného úveru	259
3.2.3 Organizácia poskytovania spotrebného úveru .	260
3.2.4 Osobitosti poskytovania jednotlivých druhov pôžičiek	262

III. PLATOBNÝ STYK A JEHO SPROSTREDKOVANIE BANKAMI

1. Platobný styk a jeho otvorené otázky	273
1.1 K poňatiu platobného styku a jeho obsahu	273
1.2 K otázke hotovostného a bezhotovostného platenia .	274
1.3 Možnosti promptného platenia - platenia ihneď	275
1.4 Formy výkonu platenia	277
1.5 Podmienky a inštrumentárium platobného styku	278
1.6 Sústava platobného styku a jej členenie	279
2. Súčasná organizácia platobného styku a jej problémy	280
2.1 K otázke fakturácie a platobných lehôt	280
2.2 Platobný proces a riešenie problému platobnej neschopnosti	282
2.3 Sprostredkovanie platieb bankami	283
2.3.1 Podmienky a princípy platenia prostredníctvom bánk	283
2.3.2 Pokladničná služba bánk	283
2.3.3 Druhy bankových platobných operácií	284
2.3.4 Formy platenia prostredníctvom bánk	286
2.4 Súčasný stav využívania bánk v platobnom styku a jeho nedostatky	292
3. Tendencie a perspektíva ďalšieho vývoja výkonu platobného styku	294
3.1 Zjednodušenie platobných dokladov a ich obehu ...	294
3.1.1 Zmeny v udeľovaní podnetov na platenie	295
3.1.2 Zmeny v základných náležitostiach podnetov .	295
3.1.3 Zmeny v obehu platobných dokladov	297
3.2 Číslovanie účtov v systéme ABO	298
3.3 Možnosti rozšírenia platobného styku prostredníctvom bánk	299

IV. DEPOZITNÉ OPERÁCIE	301
1. Súčasná štruktúra depozít a deponentov	301
2. Princípy a organizácia depozitných operácií	302
3. K otázkam ďalšieho vývoja depozitných operácií	302

G - ČASŤ

INFORMAČNÁ SÚSTAVA, ÚČTOVNO-EVIDENČNÝ SYSTÉM ZÁKLADNÝCH BANKOVÝCH OPERÁCIÍ A BILANCIE BÁNK

I. INFORMAČNÁ SÚSTAVA A JEJ OSOBITOSTI V BANKÁCH	303
1. Informačná sústava a jej úlohy	303
2. Odbory informačnej sústavy	305
3. Osobitosti účtovníctva bánk	308
4. Oceňovanie a inventarizácia hospodárskych prostriedkov a úschova písomností informačnej sústavy	310
II. ÚČTOVNO-EVIDENČNÝ SYSTÉM ZÁKLADNÝCH BANKOVÝCH OPERÁCIÍ ..	311
1. Účtovanie úverových a peňažno-emisných operácií	311
1.1 Účtovanie sprostredkovávania úveru	311
1.1.1 Účtovanie sprostredkúvania úverov vnútrohospodárskych	311
1.1.1.1 Účtovanie mobilizácie dočasne voľných peňažných prostriedkov domácich hospodáriacich jednotiek	311
1.1.1.2 Účtovanie poskytovania úverov domácim hospodáriacim jednotkám	316
1.1.2 Účtovanie sprostredkovania úverov vo vzťahoch so zahraničím	317
1.1.2.1 Účtovanie mobilizácie dočasne voľných peňažných prostriedkov zahraničných hospodáriacich jednotiek	318
1.1.2.2 Účtovanie poskytovania úverov zahraničným hospodáriacim jednotkám ..	325
1.2 Účtovanie peňažno-emisných operácií	334
1.2.1 Účtovanie vydávania peňazí do obehu	335
1.2.2 Účtovanie obehu peňazí	337
1.2.2.1 Účtovanie obehu peňazí vo sfére bankového obehu	337
1.2.2.2 Účtovanie prechodu peňazí z bankového obehu do mimobankového obehu a ich pohybu vo sfére mimobankového obehu ..	339
1.2.2.3 Účtovanie prechodu peňazí z mimoban- kového obehu do bankového obehu	343
1.2.3 Účtovanie sťahovania peňazí z obehu	344
1.2.4 Účtovanie stavu a zmien peňazí v obehu ako celku	348
2. Účtovanie sprostredkovania platieb	348
2.1 Účtovanie sprostredkovávania vnútrohospodárskych platobných operácií	348

2.1.1 Účtovanie prevodových platobných operácií	350
2.1.2 Účtovanie platieb z bankového účtu a na bankový účet prostredníctvom orgánov spojov	351
2.2 Účtovanie sprostredkovávania platobných operácií vo vzťahoch so zahraničím	352
2.2.1 Účtovanie úhrad zo zahraničia	352
2.2.2 Účtovanie úhrad do zahraničia	356
2.2.3 Účtovanie domácich a zahraničných prevodov..	359
2.2.3.1 Účtovanie domácich prevodov	359
2.2.3.2 Účtovanie zahraničných prevodov	359
III. BILANCIE BÁNK A BANKOVEJ SÚSTAVY	361
1. Bilancie bánk	361
2. Bilancia bankovej sústavy	366